

ارزش لیر ترکیه در کمتر از یک روز ۹ درصد کاهش یافته است

بحران اردوغان

فرهنگ‌نیکنان یک روز پس از اینکه رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه از کاهش شدید نرخ بهره دفاع کرد، لیر ترکیه در برابر دلار آمریکا به پایین‌ترین سطح خود یعنی ۱۲/۴۹ رسید. اردوغان که بهره بانکی را «مادر تمام بدبختی‌ها» می‌داند ادعا می‌کند که بهره بالا عامل تورم بالاست و بهره پایین تورم پایین را به دنبال خواهد داشت، اواخر روز دوشنبه در یک نشست خبری در آنکارا، گفت نرخ‌های پایین‌تر به رشد اقتصادی و ایجاد شغل کمک می‌کند. اردوغان وعده داد که دولتش در آنچه وی «جنگ اقتصادی برای استقلال» خواند، پیروز خواهد شد. کمتر از یک روز پس از این ادعای اردوغان، ارزش لیر ترکیه تقریباً ۹ درصد کاهش یافت. لیر ترکیه از ابتدای هفته گذشته تقریباً ۲۰ درصد ارزش خود را از دست داده است. آمارهای می‌گویند کاهش ارزش لیر از ابتدای سال جاری تا به امروز ۴۰ درصد بوده است.

بانک مرکزی ترکیه از ماه سپتامبر تا به امروز تحت فشار اردوغان، نرخ بهره را ۴ درصد کاهش داده است که این امر نگرانی‌ها را در مورد استقلال بانک مرکزی از دولت اردوغان افزایش داده است. سرمایه‌گذاران از عدم استقلال بانک مرکزی ترکیه که سیاست‌های پولی آن عمدتاً توسط اردوغان کنترل می‌شود، هراس دارند. اردوغان سه رئیس بانک مرکزی را در حدود دو سال به دلیل اختلافات سیاسی برکنار کرده و به اعتماد سرمایه‌گذاران لطمه زده است. با این حال، اکثر اقتصاددانان معتقدند

که ترکیه در صورت ادامه کاهش نرخ‌ها در ماه‌های آینده، با یک بحران بزرگ از جمله تورم بالا مواجه است. خبرگزاری رویترز در گزارش خود به نقل از کارشناسان سوسیته ژنرال آورده است که دولت ترکیه باید طی ماه آینده به‌طور «اضطراری» نرخ بهره را افزایش دهد. بسیاری از تحلیلگران بر این باور هستند که کاهش نرخ بهره در ترکیه یک «اشتباه سیاستی پرخطر» است. تحلیلگران سوسیته ژنرال معتقدند که کاهش ارزش پول، تورم بالاتر، افزایش فشار بر ترانزنامه شرکت‌ها و بی‌ثباتی مالی از پیامدهای واضح روند کاهش نرخ بهره است. علاوه‌بر کاهش ارزش لیر، تورم در ترکیه در حال حاضر نزدیک به ۲۰ درصد است، به این معنی که کالاهای اساسی ترک‌ها – با جمعیتی حدود ۸۵ میلیون نفر - به شدت افزایش یافته و حقوق آنها به شدت کاهش یافته است.

ارزش پول ترکیه از اوایل سال ۲۰۱۸ به دلیل ترکیبی از تنش‌های ژئوپلیتیکی با غرب، کسری حساب جاری، کاهش ذخایر ارزی و افزایش بدهی - اما مهم‌تر از همه، امتناع از افزایش نرخ‌های بهره برای کاهش تورم - در حال سقوط بوده است. طبق گزارش آژانس رتبه‌بندی فیچ، در ماه اوت (مرداد) ۵۷ درصد از بدهی‌های دولت مرکزی ترکیه به ارز خارجی مرتبط یا دارای واحد پولی بود، به این معنی که با ادامه کاهش ارزش لیر، پرداخت این بدهی سخت‌تر می‌شود.

چه کسانی متضرر می‌شوند؟

بهره زمانی کاهش می‌یابد که تورم روند صعودی را دنبال کند و یک‌سری شاخص‌ها نشان می‌دهد که این مسیر در کوتاه‌مدت دست نخورده باقی خواهد ماند. «او در این یادداشت با اشاره به افزایش قیمت کالاها در بازارهای بین‌المللی و سیاست‌های سختگیرانه بانک‌های مرکزی کشورهای بزرگ توسعه‌یافته نوشت: «به‌عنوان مثال، گفته می‌شود که فدرال رزرو ایالات

متحده روند افزایش نرخ بهره را به جلو خواهد برد، زیرا نگرانی‌های تورمی در ایالات متحده گسترده شده است. این به معنای فشار صعودی بر نرخ ارز و در نتیجه بر تورم در کشورهایی مانند ماست. در این شرایط نامطلوب، اگر نرخ سود به میزان قابل توجهی کاهش یابد، مشخص است که نرخ ارز جهش خواهد کرد.»

فاتح اوزاتای استاد دانشگاه اقتصاد و فناوری TOBB ترکیه در یادداشتی نوشته که بار کاهش ارزش لیر ترکیه بر دوش مردم است. او تأکید کرده «این هزینه اساسی تورم است و کسانی که نمی‌توانند از درآمد خود در برابر تورم محافظت کنند، ضرر می‌کنند. آنها چه کسانی هستند؟ اکثریت قریب به اتفاق کارمندان.» برپایه نوشته «و نه تنها کارگران با حداقل دستمزد، بلکه

کاهش سرمایه‌گذاری‌های خارجی

سال‌های اخیر می‌گوید: «ترکیه علاوه‌بر مشکلات خود با غرب و واشنگتن، به دلیل اختلاف با همه کشورهای همسایه اطراف خود، در حفظ سرمایه خارجی در خاکش موفق نیست.» در همین راستا و به دنبال ماجراجویی‌های خارجی و اظهارنظرهای اردوغان بود که اخیراً شرکت «فولکس واگن» طرحش را برای ساخت یک کارخانه به ارزش ۱/۱ میلیارد دلار در ترکیه لغو و به جای آن چنین کارخانه‌ای را در اسلواکی تأسیس می‌کند. هنگامی که یک کشور به دنبال جذب سرمایه‌های خارجی است نباید وارد پرونده‌های بین‌المللی شود یا آنکه در صورت ورود، باید تنها خواست‌های قدرت‌های بزرگ بین‌المللی و مالی را پیاده کند. در غیر این صورت سقوط اقتصادی در انتظار آن کشور خواهد بود. اردوغان که کشورش یکی از اعضای بزرگ ناتو به‌شمار می‌رود در پرونده‌های منطقه‌ای به نیابت از غرب عمل کرده اما در نقاطی نیز تلاش می‌کند سیاست‌ها و خواست‌های ملی

خود را برای کسب منافع ملی اش پیگیری کند؛ اقدامی که واکنش‌های منفی در غرب را به دنبال داشته است. از آنجایی که پایه اقتصاد غرب را بخش خصوصی تشکیل می‌دهد، حتی اگر ترکیه در موضوعی مثل مهاجرت اجزایی برای فشار به دولت‌های اروپایی بیاید، احتمالاً این اهرم برای جذب شرکت‌های خصوصی غربی به ترکیه کافی نخواهند بود. از همین رو اقدامات آنکارا در همکاری با اروپا برای نگهداری پناهجویان به‌ویژه سوری‌ها در خاک ترکیه، چند میلیارد یورو سالانه برای این کشور درآمد به دنبال داشته است اما گیرافتادن دولت‌های اروپایی در این حوزه انگیزه‌ای به شرکت‌های خصوصی برای سرمایه‌گذاری در ترکیه نداده است. میزان سرمایه‌گذاری در ترکیه درحالی که در سال ۲۰۱۷ معادل ۱۱ میلیارد دلار، در سال ۲۰۱۸ نزدیک به ۱۳ میلیارد دلار و در سال ۲۰۱۹ تقریباً ۹ میلیارد دلار بوده است، در سال گذشته میلادی به ۷/۹ میلیارد دلار رسیده

است. گرچه بخشی از این کاهش با همه‌گیری کرونا مرتبط است اما به وضوح با سطح بالای ۲۲ میلیارد دلاری سال ۲۰۰۷ فاصله دارد. ترکیه اگر خواهان پیگیری منافع ملی خود است راهکاری جز تقویت اقتصاد ملی و کاهش وابستگی به سرمایه‌های خارجی ندارد. با وجود اختلافات میان آنکارا و غرب، گماکان اروپا و آمریکا بزرگ‌ترین منابع تأمین جذب سرمایه ترکیه هستند. طی ۱۸ سال گذشته به ترتیب هلند با ۲۶/۲ میلیارد دلار، آمریکا با ۱۲/۹ میلیارد دلار و بریتانیا با ۱/۶ میلیارد دلار سه سرمایه‌گذار بزرگ خارجی در ترکیه بوده‌اند. در سال جاری میلادی نیز تاکنون نیمی از سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در ترکیه مربوط به کشورهای اروپایی بوده است. نیمی از این سرمایه‌ها وارد بازار بورس ترکیه شده‌اند؛ جایی که شرکت‌های موجود در ترکیه می‌توانند بخشی از تأمین مالی خود را برای نوسازی تجهیزات و گسترش کسب‌وکار در آنجا کسب کنند.

به جز سرمایه‌گذاری در بورس، شرکت‌های خارجی زیادی به‌طور مستقیم در ترکیه وارد فعالیت شده‌اند به‌گونه‌ای که تعداد این شرکت‌ها از ۵ هزار و ۶۰۰ مورد در سال ۲۰۰۲ به بیش از ۷۴ هزار مورد در سال ۲۰۱۹ رسید. اقتصاد شیشه‌ای ترکیه با این مختصات قادر به اجرای سیاست‌های مستقلانه نخواهد بود و هرگونه اظهارنظر یا اقدام سیاسی آنکارا در صورت حساب‌های مردم‌پو بوده دولت به صورت کاهش ارزش پول فاکتور خواهد شد. قدرت‌های غربی به‌ویژه آمریکا با طراحی این سیستم مالی و ایجاد وابستگی درصد کنترل دیگر کشورها هستند اما با این وجود راه‌هایی برای کاهش اثرات واشنگتن بر سیاست و اقتصاد پیدا می‌شود. اردوغان یکی از این اقدامات را اجرایی کرده و کوشیده تا با ارائه تابعیت ترکیه در ازای خرید خانه به ارزش ۲۵۰ هزار دلار در این کشور سالانه میلیاردها دلار به جیب بزند.

کاهش درآمدهای گردشگری در همه‌گیری کرونا

همه‌گیری کرونا به‌ویژه در سال ۲۰۲۰ یک بحران واقعی در ترکیه ایجاد کرد. برای کشوری مانند ترکیه که به درآمدهای نفتی دسترسی ندارد، صادرات کالا و صنعت گردشگری دوا ره ویژه برای کسب درآمدهای ارزی هستند. براساس آمارهای منتشرشده از سوی «موسسه آمار ترکیه» میزان درآمدهای ترکیه در سال ۲۰۲۰ نسبت به سال ۲۰۱۹ شاهد کاهشی ۶۵ درصدی بوده و به ۱۲/۶ میلیارد دلار رسید. این میزان اما تنها نشانگر کاهش درآمدهای ارزی است؛ درآمدهای واقعی اما اندکی بیش از این کاهش یافته‌اند و ریشه در افزایش هزینه‌ها دارند. در سال ۲۰۲۰ هزینه‌های گردشگری شاهد افزایشی ۷۴/۹ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۹ بوده و به ۱/۱ میلیارد دلار رسیدند. این درحالی است که هزینه هر توریست به‌طور میانگین در ترکیه از ۶۶۶ دلار در سال ۲۰۱۹ به ۷۶۲ دلار در سال ۲۰۲۰ رسیده بود که افزایشی ۱۴

درصدی را نشان می‌دهد. به‌عبارتی دیگر گردشگران از ۷۴ درصد افزایش هزینه، تنها ۱۴ درصدش را پرداخت می‌کردند و ۶۰ درصد باقیمانده را باید شرکت‌های ترکیه‌ای متحمل می‌شدند. ترکیه اگر از کاهش درآمدهای گردشگری زیان دید، به‌طور مستقیم شرکت‌های گردشگری نیز با کاهش سوددهی و ترسیم وضعیتی تیره از سرمایه‌گذاری در ترکیه، شاخص‌های اقتصادی این کشور را پایین‌تر آوردند. همه‌گیری کرونا بر همه ابعاد اقتصاد ترکیه همانند کشورهای دیگر اثر گذاشت، چه اینکه حتی کشورهای قدرتمند صنعتی اروپایی نیز شاهد ثبت رشد منفی ۶ درصدی در تولید ناخالص داخلی خود بودند. آنکارا نیز همانند این کشورها و حتی به‌میزانی بیشتر، از کرونا آسیب دیده است، اما بخش گردشگری برای نشان دادن ضعف اقتصادی ترکیه از این رو برگزیده شد که نقش بزرگی در اقتصاد این کشور دارد.

خروج کارآفرینان و میلیونرها

سرمایه دارند. با این حساب ۱۰ هزار میلیونر خارج شده از ترکیه در سال‌های اخیر حداقل ۱۰ میلیارد دلار از این کشور خارج کرده‌اند؛ گرچه این میزان قطعاً چندین برابر بیشتر است. هزینه‌های خروج کارآفرینان اما تنها از لحاظ مستقیم محاسبه نمی‌شود، بلکه به‌طور غیرمستقیم باعث کاهش نوآوری در اقتصاد و همچنین زیان در اشتغال می‌شود. کودتای ۲۰۱۶ که به زعم بسیاری توسط آمریکا، امارات و عربستان اجرا شد، گرچه در وهله اول ناموفق بود، اما در مرحله دوم به دلیل پاسخ‌های بیش از حد اردوغان به آن باعث زیان گسترده ترکیه شد.

در پیامد سیاست‌های سختگیرانه اردوغان در داخل ترکیه، در مجموع ۲۳ هزار کارآفرین از جمله ۱۰ هزار میلیونر در سال‌های اخیر ترکیه را ترک کرده‌اند. این آمار به تفکیک سال در ۲۰۱۸، ۲ هزار میلیونر و در سال ۲۰۱۹، ۲ هزار و ۱۰۰ میلیونر بوده است. رشد خروج میلیونرها از ترکیه از زمانی شدت گرفت که به دنبال کودتای ناموفق سال ۲۰۱۶، اردوغان دست به سرکوب شدید مخالفان خود زد. در این سرکوب‌ها بیش از ۲۰۰ هزار تن از کارمندان دولت اخراج شدند. با این حال تبعات این اقدامات در بخش خصوصی بیشتر بوده است. میلیونر به کسانی گفته می‌شود که یک میلیون دلار یا بیشتر

لقمه آماده برای اپوزیسیون

حمایت می‌کنند. تغییر بیش از هر زمان دیگری در راه است. هاله شکست‌ناپذیری که اردوغان را احاطه کرده بود و فضای الکتریکی که مشخصه تجمعات او بود، از بین رفته است. در عوض، رهبران اپوزیسیون هودار جذب می‌کنند و تیتز خبرها می‌شوند. رای‌دهندگان هر کجا که می‌روند نگرانی‌های یکسانی را ابراز می‌کنند: «فارغ التحصیلان تازه‌وارد از دانشگاه نمی‌توانند کار پیدا کنند، متخصصان به دنبال فرصت‌هایی در خارج از کشور هستند، کارگران حداقل دستمزد و مستعمری بگیران برای تأمین هزینه‌های زندگی خود تلاش می‌کنند، صاحبان مشاغل کوچک به سختی سربا می‌مانند، سرمایه‌گذاران در حال از دست دادن فرصت‌های خود بوده و والدین نگران فرزندان خود هستند.» اپوزیسیون همچنین به شدت روی اصلاحات آینده‌نگر کار می‌کند که دوباره ترکیه را به مرکز نوآوری و کارآفرینی پرهیجان تبدیل کند. برخی از پیشنهاد‌های آن بسیار خلاقانه و به‌مهرز شگفت‌انگیزی قابل اجرا هستند. به‌عنوان مثال، مخالفان در حال برنامه‌ریزی برای افزایش درآمدهای عمومی به میزان یک سوم با استفاده از یک سیستم نظارت بر داده‌های مالی در زمان واقعی مبتنی بر بلاک چین

هستند که بار مالیاتی و مهار اقتصاد غیررسمی را که در حال حاضر بیش از یک‌چهارم را تشکیل می‌دهد، برابر می‌کند. با استفاده از این منابع اضافی، امکان استخدام صدهزار معلم جدید، ارائه کمک هزینه راه‌اندازی به ۵ هزار کسب‌وکار جدید در سال، اعطای کمک هزینه ماهانه به ۲ میلیون جوان کم‌درآمد، محقق می‌شود. همچنین حذف مالیات بر فروش خودرو، کاهش مالیات بنزین به نصف و لغو محدودیت‌های سنی برای کارگرانی که حق بیمه‌بازنشستگی خود را به پایان رسانده‌اند قابل دستیابی است. پیشنهاد دیگری مبنی بر از بین بردن فقر کودکان با ارائه صبحانه و ناهار رایگان در مدرسه به ۲۵۰ هزار کودک پیش‌دبستانی و ۲ میلیون دانش‌آموز و ایجاد بیش از ۳۰۰ هزار شغل با درآمد خوب که بسیاری از آنها مختص زنان خواهد بود، وعده داده شده است. درحالی که به‌منظر می‌رسد دولت اردوغان در روش‌های قدیمی خود گیر کرده است، اپوزیسیون با ایده‌های جسورانه و مبتکرانه، از درآمد پایه جهانی برای جوانان گرفته تا یک سیاست صنعتی جدید از جمله یک طرح سراسری برای خوشه‌های تولید همزیستی و یک تحقیق کاملاً اصلاح‌شده، گفت‌وگوهای سیاسی را احیا می‌کند.

کاهش ارزش پول ملی ترکیه اگر برای اردوغان یک بحران به شمار می‌رود اما برای مخالفان او بهترین فرصت را فراهم کرده تا خواستار برپایی هرچه سریع‌تر انتخاباتی زودهنگام در این کشور شوند. اردوغان دیروز (سه‌شنبه) به این درخواست‌ها واکنش نشان داد و گفت که انتخابات در ترکیه در ژوئن ۲۰۲۳ (تابستان ۱۴۰۲) طبق برنامه‌ریزی برگزار خواهد شد. از پایان سال ۲۰۱۲، لیر ترکیه بیش از ۸۰ درصد ارزش خود را از دست داده است. به گزارش فارین پالیسی، جای تعجب نیست که بسیاری از شهروندان به دنبال تغییر هستند. در مارس ۲۰۱۹، آنها با انتخاب نامزدهای مخالف به‌عنوان شهردار در پنج شهر از هفت شهر بزرگ ترکیه، پیامی قوی به دولت ارسال کردند. اردوغان به جای اصلاح مسیر، خواستار تکرار بحث‌برانگیز انتخابات شد اما با این حال بی‌نالی یلیدیر، نخست‌وزیر سابق ترکیه، نامزد منتخب وی با دیگر با اختلافی سنگین تر شکست خورد. نظرسنجی هانشان می‌دهد بیش از نیمی از مردم انتظار دارند که اردوغان در انتخابات آتی شکست بخورد، از جمله یک‌چهارم حامیان حزب عدالت و توسعه و تقریباً ۴۰ درصد از کسانی که از شریک ائتلاف اردوغان، حزب جنبش ملی گرا

اطلاعیه

قابل توجه پرسنل محترم سازمان مرکزی و اعضای محترم تعاونی مسکن کارکنان سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی پیرو دومین مجمع عمومی تعاونی مسکن کارکنان سازمان مرکزی مورخ ۱۳۹۹/۴/۴ اولین مجمع عمومی شرکت تعاونی مسکن در روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۰/۹/۱۴ راس ساعت ۱۵ در محل نمازخانه سازمان مرکزی واقع در بلوک ۲ اداری طبقه ۱- برگزار خواهد شد. از اعضای محترم تعاونی و پرسنل سازمان مرکزی درخواست می‌گردد در مجمع فوق شرکت نمایند.
دستور جلسه: رای‌گیری و تعیین اعضای جدید هیات‌مدیره و بازرسان شرکت تعاونی مسکن برای ادامه فعالیت تعاونی از تاریخ ۱۴۰۰/۹/۱ برای واگذاری زمین و املاک مازاد دانشگاه به پرسنل.